

door Harro Maas

Een verteller in de economie

Biografie van John Maynard Keynes

De Academische Boekengids 45, juli 2004, pp. 15-17.

Keynes wordt wel gezien als de modernist van de economie. Ten onrechte, zo blijkt uit de voortreffelijke biografie van Skidelsky. Keynes' manier van economie bedrijven voerde juist terug op Victoriaanse tijden. Theorievorming bestond voor hem uit de zoektocht naar de juiste karakters en de juiste plot.

Een biografie heeft een simpel en voorspelbaar plot. Aan het begin wordt de held geboren en aan het einde gaat hij dood. Toch kreeg ik, na een adembenemende leeservaring van verscheidene dagen, op pagina 835 een brok in de keel. Lord Keynes, volgens Lord Robert Skidelsky 'net als Odysseus' een succesvolle, geen tragische held, door Kerk en Staat geëerd in Westminster Abbey, is gecremeerd. Zijn as is uitgestrooid en de voormalige ballerina van *Les Ballets Russes* Lydia Keynes (geboren Lopokova) blijft verweesd achter: 'And now I am so utterly alone without him. The light is gone. I grieve and weep.'

Skidelsky was voor zijn eerste boek *Politicians and the Slump* (1967) al geprezen om zijn 'stylishness' en zijn vermogen tot distantie, waaruit tegelijkertijd een geweldige passie spreekt. Over Skidelsky's bewerking van zijn driedelige en meervoudig bekroonde biografie over John Maynard Keynes kan hetzelfde worden gezegd. Wat een ongehoorde beheersing van het detail en wat een overzicht over de grote lijn, en dat volgehouden over een spanningsboog van een schier onafzienbaar aantal pagina's.

Biografieën vormen nog altijd een van de meest gelezen literaire genres. Mensen lezen biografieën, zoals Skidelsky terecht beweert, om te begrijpen wat het karakter en het werk van een bijzonder persoon heeft gevormd. Maar een biografie is ook een van de oudste vormen van verhalen vertellen. Niet voor niets vergelijkt Skidelsky, in de inleiding en aan het einde van het boek, Keynes met Odysseus. En niet voor niets vertelt hij Keynes' leven als een odyssee. Voor Skidelsky is geschiedenis gebonden aan Grote Mensen. En Grote Mensen kunnen de loop van historische gebeurtenissen een definitief andere wending geven. De visie die Skidelsky in de inleiding ontvouwt over karakter, plot en narratief slaat niet alleen op zijn eigen biografie, maar ook op Keynes' benadering van de economische wetenschap.

Keynes (1883-1946) was een van de meest invloedrijke economen van de twintigste eeuw. Zijn werkelijke, ook politieke, invloed drukte zich tijdens zijn leven uit in zijn betrokkenheid als lid van de Britse regeringsdelegatie bij de beroemde onderhandelingen over de Duitse herstelbetalingen na de Eerste Wereldoorlog, en bij die over de herinrichting van het internationale geldstelsel in het Bretton Woods Akkoord van 1944 - onderhandelingen die zijn reeds broze gezondheid zozeer zouden slopen dat het twee jaar later met hem gedaan was. Pas na de Tweede Wereldoorlog werd zijn naam vereenzelvigd met het zogenaamde IS-LM model en met een bepaald type economische politiek - vraagstimulerend anticyclisch begrotingsbeleid. Tegenwoordig wordt dit beleid door verschillende westerse regeringen met groot enthousiasme uitgevoerd en door Gerrit Zalm, de Hollandse Gladstone, scherp bekritiseerd. Het IS-LM model, dat de wisselwerking beschrijft tussen de geld- en de goederensfeer in een economie, is nog steeds het model bij uitstek waarin eerstejaarsstudenten economie wereldwijd onderwijs krijgen. Het is verbazend om bij een van de grootste critici van dit model binnen de economische wetenschap - Nobelprijswinnaar Robert Lucas - te lezen dat ook in het Chicago van Milton Friedman, Keynes' grootste antipode, het tot in de jaren zeventig in het onderwijs alles IS-LM model is wat de klok slaat. Keynes wordt daarom wel geïdentificeerd met het modernisme in de economische wetenschap. Met hem begint het macro-economisch modelleren van de economie. Ten onrechte, want het IS-LM model voert ons niet terug naar Keynes, maar naar Sir John Hicks. Met een paar simpele vergelijkingen probeerde Hicks de voor velen ondoorgrondelijke ideeën van Keynes' magnum opus, de *General Theory of Employment, Interest and Money* (1936), inzichtelijk te maken. Keynes zelf zag weinig in Hicks' modelletje of wist niet goed wat hij ermee aan moest. Na een oorverdovende stilte van een halfjaar schreef hij hem terug dat hij er 'eigenlijk weinig op aan te merken had'.

'EEN MAGISTRALE POGING OM DE NEGENTIENDE-EEUWSE NARRATIEVE VORM VAN ECONOMISCH THEORETISEREN IN KEYNES' WERK NIET ALLEEN TE TONEN, MAAR OOK TE VERDEDIGEN.'

Niet dat Hicks' wiskunde te moeilijk was voor Keynes. Maar Keynes omschreef zijn eigen geest eerder als 'logisch' dan als 'wiskundig'. In deze termen verwees hij ook naar het verschil in aanpak tussen hemzelf en Jan Tinbergen, in een roemruchte kritiek op Tinbergens econometrische studie van

conjunctuurr cycli die de Volkerenbond in 1939 publiceerde. Keynes' aanpak van politieke economie verschilde fundamenteel van de huidige wiskundige benadering. Skidelsky vertelt dit verhaal niet. Maar de opbouw van zijn biografie en zijn duidelijke bewondering voor de 'geest' van de econoom Keynes laten wel zien hoezeer deze gebonden was aan een negentiende-eeuwse literaire benadering van politieke economie zoals verwoord door John Stuart Mill (1806-1873), waarin een politieke econoom op zoek gaat naar een plot met karakters. Niet voor niets suggereerde Mill, in zijn eigen worstelingen met de verhouding tussen politieke economie en geschiedwetenschap, een 'science of ethology' - een wetenschap van nationale en individuele karakters die ten grondslag zou moeten liggen aan alle sociale wetenschappen. Introspectie was het instrument dat tot algemene inzichten moest leiden. Eigenlijk kwam Mills suggestie erop neer dat een theoretisch werk een algemeen narratief moest geven, dat vervolgens op concrete gevallen kon worden toegepast.

Het beste, en eigenlijk ook het laatste voorbeeld van zo'n toepassing van ricardiaanse politieke economie op een concreet geval in de negentiende eeuw was John Elliot Cairnes' *The Slave Power* (1862). Daarmee wist Cairnes (1823-1875) de Britse overheid en publieke opinie ervan te overtuigen dat de Amerikaanse Burgeroorlog niet ging om het vermeende recht op zelfbeschikking van de Zuidelijke Staten. Dit recht viel in het Verenigd Koninkrijk vooral zo goed omdat de Confederatie het succesvol wist te verbinden aan het Britse geloofsartikel van vrijhandel. Cairnes combineerde de karakters van de slavenhouders met David Ricardo's theorie van afnemende marginale opbrengsten van landbouwgronden en liet zien dat slavernij de werkelijke inzet was van de strijd. Met deze aanpak legde hij in belangrijke mate de criteria vast voor wat theorie was, en wat als empirische ondersteuning voor theorie kon dienen. Wiskunde noch statistiek vond daarin gemakkelijk een plaats, iets wat Cairnes expliciet had betoogd in zijn invloedrijke *Character and Logical Method of Political Economy* (1857). In plaats van statistieken gebruikte Cairnes krantenberichten, briefwisselingen en de Handelingen van het Amerikaanse Congres om zijn theorie te bewijzen. Voor Cairnes was bewijs datgene wat de handelende personen in zijn drama dreef.

Maar tegen het einde van de negentiende eeuw veranderde de Engelse economiebeoefening sterk van karakter. De zogenaamde marginalistische revolutie introduceerde wiskunde - met name de calculus - in de analyse van individuele beslissingen. En die analyse was gebaseerd op marginaal nut. Ook was er sprake van een duidelijke wending naar een analytisch, in plaats van een louter descriptief gebruik van statistiek. Stanley Jevons, Francis Ysidro Edgeworth, maar ook Francis Galton, Udny Yule en Karl Pearson zijn namen die hier voor Engeland bij horen. Vooral vertegenwoordigers van de zogenaamde Historische School, zoals Cliffe Leslie en John Kells Ingram, verdedigden het narratief. Dit vond uiteindelijk zijn plaats in de Engelse sociologiebeoefening.

Ook Cambridge stond gereserveerd tegenover het gebruik van wiskunde in de economische theorie. Henry Sidgwick, wiens *Methods of Ethics* (1874) nog steeds wordt gezien als een van de belangrijke startpunten van de moderne ethiek, was in navolging van de door hem zeer bewonderde John Stuart Mill sceptisch over wiskundige methoden in de sociale wetenschap. En van Alfred Marshalls *Principles of Economics* (1890) stamt de roemruchte uitspraak 'burn the mathematics'. Toch was het zo dat rond 1900 een minimale beheersing van de calculus en een zekere behendigheid in het interpreteren van diagrammen noodzakelijk waren voor een goed begrip van Marshalls politieke economie. In zijn *Scope and Method of Political Economy* (1891) probeerde John Neville Keynes, Maynards vader, geheel in de termen van de negentiende eeuw - dat wil zeggen: van de inductieve en deductieve benadering van wetenschap - tot een synthese te komen waarin hij Mills vertrouwen in introspectie als een manier om causale verklarende beginselen te ontdekken, in ere herstelde, en tevens het belang van wiskunde voor de politieke economie bagatelliseerde, net als eerder Sidgwick en Marshall hadden gedaan. Wie Skidelsky's biografie tegen deze achtergrond leest, ziet een magistrale poging om de negentiende-eeuwse narratieve vorm van economisch theoretiseren in Keynes' werk niet alleen te tonen, maar ook te verdedigen. In feite - en dat zou mijn eigen plot over Keynes en economische methodologie in de twintigste eeuw zijn - voerde Keynes' manier van economie bedrijven terug naar de Victoriaanse negentiende eeuw. Dit in tegenstelling tot de werkelijke modernisten: mensen als Hicks en Tinbergen.

Skidelsky's eigen plot draait om de absoluut verpletterende invloed die de Eerste Wereldoorlog uitoefende op de Engelse intellectuele en bestuurselite. Keynes veranderde daardoor van een hoogbegaafd jongetje dat excelleerde in de volkomen in zichzelf gekeerde omgevingen van Eton en Cambridge in de belangrijkste en meest invloedrijke politieke econoom van de eerste helft van de twintigste eeuw - in Engeland, en wellicht ook wereldwijd. Naast de bestuursmemoranda en de vele pamflettistische bijdragen aan Britse periodieken, drukte deze invloed zich in twee werken uit: *Economic Consequences of the Peace* (1919) en natuurlijk zijn eerdergenoemde *General Theory of Employment, Interest and Money* (1936). Dit laatste wordt algemeen, zeker binnen de economische professie, als zijn hoofdwerk gezien; het eerste vestigde Keynes' faam vanwege zijn messcherpe analyse van de politiek-economische verhoudingen. Keynes veegde in *Economic Consequences* de vloer aan met het Verdrag van Versailles en met de voorwaarden van de herstelbetalingen die aan het eigenlijk niet eens verslagen Duitsland werden opgelegd. Vanaf deze woedende, en succesvol verkopende, uitval naar de blinde politieke ambities van de geallieerde politici, stelde Keynes zijn hoop op de economische wetenschap, om vervolgens langzamerhand in te zien dat de overgeleverde economische theorie hem niet de argumenten verschafte die zijn woede-uitval handen en voeten zouden kunnen geven.

'SKIDELSKY'S EIGEN PLOT DRAAIT OM DE ABSOLUUT VERPLETTERENDE INVLOED DIE DE EERSTE WERELDOORLOG HEEFT GEHAD OP DE ENGELSE INTELLECTUELE

EN BESTUURSELITE.'

In de loop van de volgende vijftien jaar ontwikkelde Keynes de middelen en instrumenten om afscheid te nemen van de zogenaamde klassieke economische theorie. In de *General Theory* ontvouwde hij zijn alternatief over de werking – of liever het gebrek aan werking – van een moderne markteconomie. Als gevolg brak de liberaal Keynes met de sinds Gladstone in het Verenigd Koninkrijk (en niet alleen daar, en niet alleen toen) gekoesterde doctrines van vrijhandel en begrotingsevenwicht. Politiek ingrijpen in een markteconomie is sinds Keynes niet langer vloeken in de kerk, anticyclisch begrotingsbeleid op zijn minst een zinnige gedachte, werkloosheid een marktfalen. Dat binnen en buiten economenland tegenwoordig heel verschillend over deze kwesties wordt gedacht, neemt niet weg dat Keynes' *General Theory* lange tijd de agenda van economen en politici heeft bepaald.

Met de Eerste Wereldoorlog als omslag werkt Skidelsky toe naar het onmiskenbare hoogtepunt van zijn boek: de wordingsgeschiedenis en publicatie van de *General Theory*. Hij beschrijft uitgebreid de gesloten omgeving van het Victoriaanse Cambridge en de manier waarop deze de jonge Keynes heeft gevormd. In deze beschrijving nemen natuurlijk het geheime studentengenootschap van de 'apostles' – vooral medeapostel Giles Lytton Strachey (1880-1932) – en de Bloomsbury groep in Londen een belangrijke plaats in. Keynes zou zich zijn gehele leven met beide kringen sterk verbonden voelen. Op prachtige wijze weeft Skidelsky het bijzondere en sterk homoseksuele klimaat van het Cambridge van voor de Eerste Wereldoorlog in een analyse van het afscheid dat Keynes langzamerhand nam van de puriteinse Victoriaanse waarden – vooral van de dominante invloed van de religie, anglicaans of non-conformistisch, op alle bereiken van het leven, en van het utilitarisme als toonaangevend moreel systeem. G.E. Moores *Principia Ethica* uit 1904, waarin 'het goede' niet langer werd gedefinieerd omdat het volgens Moore niet gedefinieerd kon worden, werd het belangrijkste kristallisatiepunt voor de filosofische debatten van Keynes en zijn studiegenoten over het goede leven. Doel werd niet meer wat het credo van Jeremy Bentham tot Henry Sidgwick was geweest: het grootste geluk voor het grootste aantal, maar innerlijke perfectie. Zo te leven dat dit leven zelf 'goed' is.

Deze perfectie uitte zich uiteindelijk in de kunst – niet langer was 'pushpin' gelijk aan 'poetry', zoals Bentham provocerend had geschreven. De totale verinnerlijking die 'apostles' als Keynes en Lytton Strachey verwoordden en probeerden te praktiseren, vond zijn neerslag in een afweer van ieder praktisch politiek engagement: Keynes was voor de Eerste Wereldoorlog vooral geïnteresseerd in middeleeuwse Latijnse poëzie en in zijn boek over waarschijnlijkheidsrekening. Daarin trachtte hij de consequenties van Moores moraalfilosofie in het licht van een onbekende toekomst te doorgronden.

De eerste barst tussen Keynes en de Bloomsberries ontstaat als Keynes aan de haal gaat met Lyttons grote liefde Duncan Grant en vervolgens, aan de vooravond van de Eerste Wereldoorlog, besluit zijn manuscript over waarschijnlijkheid voorlopig te laten voor wat het is om in dienst te treden van het Ministerie van Financiën. In die hoedanigheid is hij lid van de Britse regeringsdelegatie, en maakt hij van nabij mee hoe de onderhandelingen over de herstelbetalingen – in zijn ogen – Midden-Europa de afgrond in duwen. Met alle gevolgen van dien.

Skidelsky's korte, maar rake typering van *Economic Consequences of the Peace* is uitermate belangrijk voor zijn begrip van hoe 'de geest van een econoom als Keynes' eigenlijk werkt. Als Keynes dit boek schrijft is hij nog niet de latere econoom. Hij is nog steeds de *bright guy* die alle prijzen die er maar te winnen zijn, heeft gewonnen op Eton en Cambridge, die zijn discussiepartners' altijd te snel af is – en dat ook heel graag laat merken – en die zich moreel geïmmiteerd voelt aan Moore en de Bloomsberries. Maar in zijn carrière is hij dan al een duidelijk andere weg ingeslagen, een weg die zijn oude vrienden hem voortdurend en expliciet kwalijk nemen. Het boek is niet alleen een afrekening met zijn jaren bij de Britse schatkist tijdens een van de meest dramatische perioden van de moderne geschiedenis. Het functioneert ook als een rechtvaardiging tegenover zijn vrienden. Virginia Woolf, die geen enkel vertrouwen had in Keynes' smaakoordeel, prees *Economic Consequences* uitdrukkelijk. Het heeft een meeslepend plot, en wellicht omdat het geen kunst is, maar politiek, kon het Woolfs goedkeuring wegdragen. Het geeft een briljante beschrijving van de karakters van de belangrijkste onderhandelaars, George Clemenceau, Woodrow Wilson en een – op aanraden van zijn ouders (Keynes moest nog verder in Engeland) – sterk gekuiste schets van Lloyd George. Keynes laat zien hoe de chemie van deze karakters en de sequentie van de gebeurtenissen tijdens de onderhandelingen uiteindelijk leidden tot de door hem zo verfoeide uitkomst. De boodschap was duidelijk: de onderhandelaars hadden lange termijn economische stabiliteit en vrede in Europa – en daarmee in de wereld – opgeofferd voor korte termijn politiek gewin. Clemenceau kwam er eigenlijk nog het beste van af, omdat hij als enige voortdurend een duidelijk, maar verkeerd doel vast voor ogen had gehouden: Duitsland voor minstens één generatie in het stenen tijdperk houden. Maar het boek miste de economische theorie die voor iemand als Cairnes in 1862 als het ware vanzelfsprekend voorhanden was. De noodzakelijke theorie bestond op dat moment ook niet – die zou er pas komen met de *General Theory*.

Skidelsky laat vervolgens gedetailleerd de wordingsgeschiedenis van Keynes' *General Theory* zien. De parallel tussen beide boeken, *Economic Consequences* en *General Theory*, is duidelijk: waar het eerste boek een concreet verhaal vertelt, aan de hand van concrete karakters, vertelt het tweede een abstract verhaal over de werking van een markteconomie, met abstracte karakters. Clemenceau, Wilson en Lloyd George hebben plaatsgemaakt voor de beurspeculant, de ondernemer en de arbeider/consument. Hun *animal spirits* zijn in de plaats gekomen van de duistere handelingsmotieven van deze politici. Maar ook

de plot van *General Theory* wordt uiteindelijk cruciaal bepaald door de sequentie van gebeurtenissen die een markteconomie doet belanden in een stabiele situatie van massale werkloosheid, zonder dat er automatische krachten of mechanismen werkzaam zijn die haar uit deze situatie trekken.

Een radicalere breuk met het Victoriaanse geloof in de vrije markt, een sluitende begroting en Gladstone, is eigenlijk moeilijk denkbaar. Skidelsky schetst voelbaar de verwarring die deze gedachtegang bij zijn tijd- en vakgenoten opriep (zelfs bij Keynes' meest naaste studenten en collega's, aan wie hij het manuscript toevertrouwde). Keynes werkt zijn economische karakters uit in het beroemde hoofdstuk 12 van de *General Theory* en schetst in het daaropvolgende hoofdstuk hoe zij, door een incongruentie van verwachtingen, in een impasse belanden. Skidelsky's discussie van deze wordingsgeschiedenis is zonder meer het beste wat erover geschreven is, ook al biedt het oorspronkelijke tweede deel nog veel meer detail.

In een sleutelpassage schrijft Skidelsky dat Keynes' verhouding tot het modernisme van de Bloomsberries en het sociaal activisme van zijn tijd van centraal belang is voor een goed begrip van zijn werk. Of, in Keynes' eigen woorden, hoe hij tegen deze achtergrond het centrale dilemma dat hem door Moore was aangedragen, probeerde op te lossen: dat van 'being good or doing good'.

Skidelsky trekt een directe parallel tussen de kunstopvatting van de Bloomsberries en de opkomst van formeel economische modellen. De Bloomsberries 'located beauty not in the subject matter or "narrative" of a work of art, but in its formal structure, intuitively apprehended; the shift from flow of narrative to flow of thought is a distinguishing characteristic of Virginia Woolf's novels. A parallel shift towards formalisation, or model-building, was taking place in economics' (p. 456). Maar juist aan deze parallelle tendens tot formalisering in de economie had Keynes part noch deel. Integendeel. Naar aanleiding van het werk van Jevons, Edgeworth en Marshall merkte hij al in zijn studietijd op dat de mogelijkheden tot een formele en statistische benadering van economische vraagstukken snel aan het opdrogen waren, omdat een dergelijke benadering ten enenmale het vermogen miste om de complexiteit van economische processen en hun intrinsieke tijdsgebondenheid voor het voetlicht te brengen. Zo reageerde hij ook op Hicks' wiskundige modelletje: ongemakkelijk, omdat de complexiteit van de plot van zijn *General Theory* eruit verdwenen was. En evenzo reageerde hij afwijzend op Tinbergens macro-economische model van 1939 voor de Volkerenbond. Tinbergen 'so clearly prefers the mazes of arithmetics to the mazes of logic, that I must ask him to forgive the criticisms of one whose tastes in statistical theory have been, beginning many years ago, the other way round' ('Professor Tinbergen's Method', herdrukt uit de *Economic Journal*, vol. 49 (1939) in Hendry en Morgan (1995), *The Foundations of Econometric Analysis*, C.U.P.).

Keynes verwees in zijn kritiek impliciet naar zijn eigen *Treatise on Probability*, waaraan hij vanaf 1904 had gewerkt en dat hij pas in 1921, na vele revisies, publiceerde. Zijn opvatting van waarschijnlijkheid ging over rationeel geloof en greep in belangrijke mate terug op het werk van Thomas Bayes, tegenwoordig bekend als bayesiaanse analyse. Hij verzette zich tegen de gedachten dat kans iets te maken had met frequentieverdelingen en dat natuurlijke en sociale gebeurtenissen zouden kunnen worden geïnterpreteerd als een natuurlijk experiment waarop kansberekening zou kunnen worden losgelaten. Keynes benadrukte dat Tinbergen zelf moest toegeven dat het zwaartepunt voor de beoordeling van de juistheid van een economisch model ligt bij de theoreticus, niet bij de statisticus. Als het om de *verae causae* ging, stond de statisticus machteloos omdat 'perhaps non-statistical factors are relevant'. Het statistisch schatten van een model was van nut noch voor het doen van ontdekkingen, noch voor het leveren van kritiek, omdat op deze manier alleen maar werd gekwantificeerd 'what, in qualitative terms, we know already as the result of a complete theoretical analysis'. In lijn met zijn opvattingen over waarschijnlijkheid en zijn nadruk op *insider's knowledge* van economische processen, wierp Keynes het 'slippery problem' van inductieve generalisaties door middel van correlatieberekening ver van zich als 'a singularly unpromising project' in economiebeoefening. Inductieve statistiek, zoals Tinbergen volgens Keynes bedreef, en formele theorie zoals die van Hicks, leverden voor Keynes slechte economische theorie. Voor hem bestond theorievorming uit de zoektocht naar de juiste karakters en de juiste plot.

'SKIDELSKY TREKT EEN DIRECTE PARALLEL TUSSEN DE KUNSTOPVATTING VAN DE BLOOMSBERRIES EN DE OPKOMST VAN FORMEEL ECONOMISCHE MODELLEN.'

Zo bleef het Victoriaanse geloof in de psychologische plot in Keynes' benadering van economische theorie op een abstract niveau behouden. Op dezelfde dag dat de *General Theory* verscheen, was ook de openingsvoorstelling van het Cambridge Art Theatre, dat grotendeels met geld van Keynes zelf was gebouwd. Diezelfde maand speelde Keynes' vrouw Lydia Lopokova *Norma* in Ibsens 'Poppenhuis'. Ondanks alle bezwaren van de Bloomsberries tegen Keynes' huwelijk in het algemeen en tegen Lydia in het bijzonder, had Virginia Woolf zich twee jaar eerder laten overtuigen door haar, en door Keynes, toen Lydia de rol van Nora speelde. Welgemeend, zonder spoor van ironie, schreef zij hoe Keynes tot tranen toe geroerd naar Lydia keek: 'Dear Old Maynard was - and this is true - streaming tears ... I kissed him in the stalls between the acts; really she was a marvel, not only a light leaf in the wind, but edged, profound, and her English ... gave the right aroma' (p. 513). Voor Keynes was economische theorie het juiste narratief met de juiste personages, maar niet noodzakelijk met een goede afloop. Dat is althans overduidelijk Skidelsky's boodschap: 'The *General Theory* may be interpreted as a moral drama, but it is not a historical or a sociological one. The social landscape visible from Keynes's earlier writings has

vanished: The Puritan *rentier* class, the business class, the workers, are represented [as] only disembodied “propensities” (p. 530). Keynes’ benadering van economie heeft het in de twintigste eeuw afgelegd tegen het modernisme van Hicks en Tinbergen.

Nobelprijswinnaars economie zijn tegenwoordig allemaal toegepaste wiskundigen die deze prijs soms juist krijgen voor hun bijdragen aan de door Keynes met zoveel *dédain* beoordeelde inductieve statistiek, zoals afgelopen jaar Clive Granger. Het moet hier een open vraag blijven of de huidige econometristen met behulp van hun statistische instrumenten niet op zoek zijn naar het narratief dat in de statistische data besloten ligt. Wat de uiteindelijke merites van Keynes’ eigen leven en werk ook zullen zijn, Skidelsky’s superieure beschrijving van het karakter van zijn protagonist en de plot die hij met het rijke historische materiaal om hem heen weeft, rechtvaardigen meer dan deze veertig procent bekorte heruitgave van het oorspronkelijke driedelige werk.

Harro Maas is als universitair docent Geschiedenis en Methodologie van de Economie verbonden aan de Faculteit Economie en Econometrie van de Universiteit van Amsterdam.

Besproken boeken:

John Maynard Keynes 1883-1946. Economist, Philosopher, Statesman
door **door Robert Skidelsky**
Macmillan Press. Londen 2003
1021 pag.

Dit is een bewerking van zijn driedelige biografie, waarvan het eerste deel *Hopes Betrayed (1883-1920)* in 1982 verscheen en het derde deel *Fighting for Britain (1937-1946)* in 2001. , € 32,80